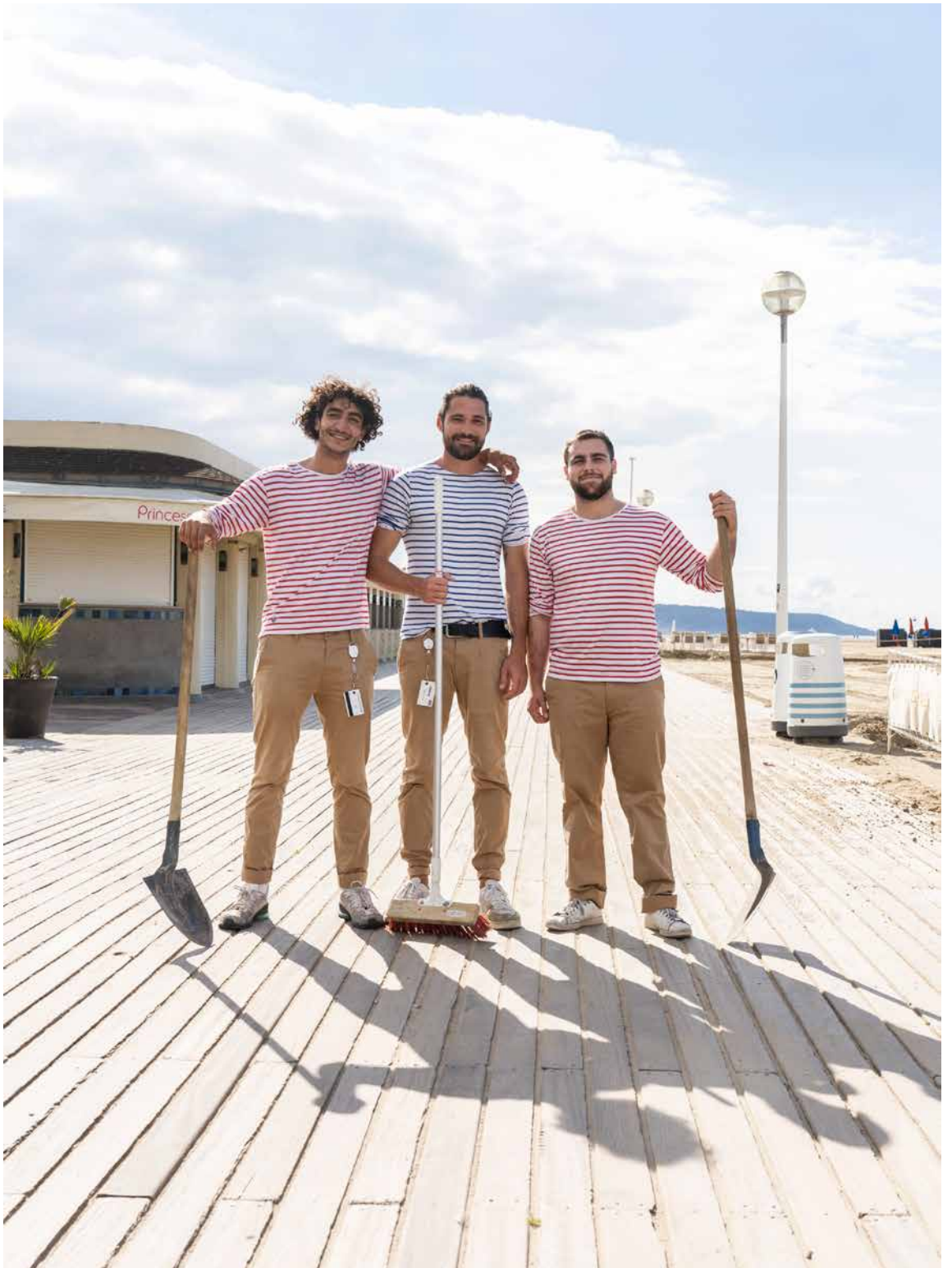

time to momo

NORMANDIË

NORMANDIË

Niet alleen in het zuiden van Frankrijk vind je *joie de vivre* met een glaasje en een kaasje. Vijf uur in de auto en je staat al aan de Normandische kust. Plof neer op een terrasje in Dieppe of op het strand bij Saint-Aubin-sur-Mer en neem het ervan.

Als je langs de kust afzakt naar het zuiden, kom je vanzelf langs de prachtige kliffen van Étretat en de bijzondere binnenstad van Le Havre. En rijd verder, van de 19e-eeuwse badplaatsen aan de Côte Fleurie, via de D-day-landingsstranden en de woeste kusten van Manche naar de weergaloze Mont Saint-Michel.

Liever eerst rondkijken in de grootste stad van Normandië? Rouen heeft het allemaal: interessante historie, lekkere restaurantjes, een prachtige binnenstad, hippe winkeltjes én de Seine. Na een paar dagen cultuur snuiven en shoppen, is het platteland heerlijk. Vanuit Rouen ben je zo in het Groene Hart van Calvados: Pays d’Auge. Hier rijd je door schilderachtige dorpjes, langs appelboomgaarden naar het middeleeuwse Château de Falaise en de thermen van Bagnoles.

Normandië is voor wandelaars en natuurliefhebbers, voor fans van de impressionisten en voor iedereen die geïnteresseerd is in geschiedenis. En natuurlijk voor wie het gewoon heerlijk vindt om rond te slenteren in mooie dorpjes en lekker te eten in op-en-top Franse restaurants. Waar wacht je nog op?

IT'S TIME TO MOMO!

LOCAL

ANNA ROELOFSZ

WOONPLAATS

CARTIGNY-L'ÉPINAY

WERK & BEZIGHEDEN

**TEKSTSCHRIJVER & EIGENAAR
CHAMBRES D'HÔTE LE VERT
BUISSON**

Als kind al kon Anna geen genoeg krijgen van alle verhalen over de Tweede Wereldoorlog. Bere-interessant! Toen ze een jaar of veertien was, heeft haar moeder haar meegenomen naar de D-day-landingsstranden. Vooral de Amerikaanse begraafplaats en Pointe du Hoc maakten toen diepe indruk, dus ze is nog vaak teruggegaan voor 'de rest'. Zo heeft ze het gebied steeds beter leren kennen, ook als wandelregio.

In 2018 is ze met haar man Martijn verhuisd naar een klein dorpje dicht bij alles wat met D-day te maken heeft. Aan twee dingen was ze razendsnel gewend: de afwisselende natuur en de eindeloze ruimte. Haar favoriete wandelplek is de woeste leegte van het noordwestelijke Manche. Het is daar heerlijk ruig en verwaaid, en ook in midden in de zomer zijn er genoeg paden waar je niemand tegenkomt. Dat alleen al is reden om hier nooit meer weg te willen.

De Noormannen

In de naam Normandië hoor je het woord 'Noorman'. Dat is een restje vroege geschiedenis, toen de Noorse hoofdman Rollo het gebied 'te leen' kreeg van de koning van het Frankische rijk. Het idee was dat Rollo alle andere Noormannen, die in die tijd plunderend en moordend langs de kust trokken, op afstand zou houden. Dat plan werkte geweldig. Het beviel Rollo en zijn mannen in Normandië en ze bleven; de generaties na hem werden de oervaders van de Normandische adel. Zij – en dan vooral Willem de Veroveraar – maakten van Normandië in de middeleeuwen een van de machtigste regio's van Europa. Veel kastelen, vestingen, abdijen en manoirs (landhuizen) uit die tijd liggen er nog. Sommige van die bouwwerken zijn prachtig bewaard gebleven, zoals Château de Dieppe en de abdij op de Mont Saint-Michel bijvoorbeeld. Andere, zoals de abdij van Hambye en Château Gaillard bij Les Andelys, zijn afgebrokkeld tot mysterieuze ruïnes.

Die vroege geschiedenis maakt dat Normandiërs zich altijd een beetje trots en anders voelen, en dat ze elders in Frankrijk bekendstaan als dwarse eigenheimers. Niet dat ze zijn blijven hangen in hun middeleeuwse verleden, daarvoor kwamen er daarna nog te veel andere hoogtijdagen, de belle époque bijvoorbeeld.

19e-eeuwse chic en impressionisten

In de 19e eeuw begon in Europa de industriële revolutie. Dat was een opwindende ontwikkeling, waar een handjevol ondernemende types schathemeltje rijk van werd. Tegelijkertijd werden grote steden door al die fabrieken steeds smeriger en ongezonder om te

wonen. Parijzenaren die het zich konden veroorloven, zochten de natuur op voor een beetje frisse lucht, bijvoorbeeld de Normandische kust of de thermen van Bagnoles. Vanaf het moment dat aantrekkelijke vissersdorpjes een spoorverbinding hadden met Parijs en andere grote steden, was het een komen en gaan van chique vakantiegangers. Dat vooral de Côte Fleurie een geliefde bestemming was, kun je nog steeds zien aan de prachtige 19e-eeuwse villa's aan zee in bijvoorbeeld Houlgate en Trouville, of aan het weelderige Grand Hôtel in Cabourg en aan de twee oude paardenrenbanen in Deauville. Kosten noch moeite werden gespaard om het verblijf van de gasten aangenaam te maken. Ook impressionistische schilders voelden zich aangetrokken tot de Normandische kust. Niet

alleen de chique Côte Fleurie en de mooie havenplaatsjes van de Côte d'Albâtre, maar ook de ruigere plekken in de natuur. Monet en zijn tijdgenoten kwamen vooral voor het licht en de kleuren, en om buiten te kunnen schilderen. En waar kun je de woeste zee en de witte kliffen van Étretat beter schilderen dan bij die kliffen zelf?

D-day-landingsstranden

Op 6 juni 1944 was de Normandische kust ineens wereldnieuws. Na vele maanden van geheime voorbereidingen was Operation Overlord van start gegaan, de geallieerde invasie van het door Hitler bezette Frankrijk. In één dag kwamen 150.000 voornamelijk Amerikaanse, Engelse en Canadese soldaten vanuit Engeland het Kanaal over naar Normandië. Ze landden in kleine bootjes op het strand, op vijf verschillende plekken verdeeld over de kust tussen Ouistreham en Sainte-Marie-du-Mont. De

geheime codenamen van die stranden zijn inmiddels wereldberoemd: Sword Beach, Juno Beach, Gold Beach, Omaha Beach en Utah Beach. Met die aanval begon de strijd die uiteindelijk tot het einde van de Tweede Wereldoorlog zou leiden.

Elk van de vijf D-day-landingsstranden heeft een eigen verhaal, bijvoorbeeld dat van de Canadese troepen. Zij landden op Juno Beach en hadden grote moeite met de eerste meters op het strand. Maar nadat ze ondanks zware verliezen toch voet aan de grond hadden gekregen, ging het ineens snel. Tegen het einde van de dag waren ze Caen tot op drie kilometer genaderd. Maar dat was dus pas dag één. De slag om Normandië duurde nog tot eind augustus 1944.

D-day is niet te missen als je in dit deel van Normandië bent. Er staan overal musea en monumenten. Er wapperen Amerikaanse, Britse en Canadese vlaggen. Straten en pleinen

zijn vernoemd naar dappere mannen en eenheden. Het is bijna onmogelijk om alles te zien, zelfs als je heel erg je best doet. Maar als je de D514 langs de kust volgt vanaf Ouistreham, kom je automatisch langs vier van de vijf landingsstranden. Als je maar één dag de tijd hebt om rond te kijken, ga dan naar Omaha Beach, de Amerikaanse begraafplaats en het Overlord Museum in Colleville-sur-Mer. Dat ligt allemaal dicht bij elkaar en geeft een goede indruk van de enorme omvang van de operatie.

De paden op, de lanen in

Voor de beeldvorming: Normandië is bijna even groot als België, maar heeft ongeveer een kwart van het aantal inwoners (iets meer dan 3 miljoen). Dus je hebt hier alle ruimte om te dwalen door de natuur, én je hebt hier alle soorten natuur. Zoek de mooiste paden door de heuvels en bossen van Perche en Maine, ga rotsklimmen of mountainbiken in Suisse Normande, struin langs de ruige noordwestkust van de Cotentin, of ga wadlopen in de Baai van de Mont Saint-Michel.

Zelfs als je van de prachtige middeleeuwse binnenstad van Rouen naar kunst- en architectuurstad Le Havre rijdt – iets meer dan een uur met de auto – voert de route je door de verstilde natuur langs de Seine-oeveren. Een uurtje

de andere kant op vanuit Rouen, en je rijdt al door het glooiende groen en de appelboomgaarden van Pays d'Auge.

De Franse lunch is heilig

Fransen hebben een fijne gewoonte: ze nemen de tijd om goed en uitgebreid te lunchen. Het nadeel daarvan is dat veel winkels en bezienswaardigheden tussen 12.00 en 14.00 uur gesloten zijn, want dan eet het personeel. Dat is gemakkelijk op te lossen door zelf ook te gaan lunchen, want restaurants zijn dan juist wél open. En een portie *moules-frites* op een terrasje in de Pays d'Auge of Barfleur gaat er altijd wel in, toch?

Buiten het seizoen

Het vakantie seizoen duurt in Normandië van april tot en met oktober. Buiten die periode is het op het platteland en aan de kust heerlijk stil: ideaal voor rustzoekers. Maar houd er rekening mee dat je in die periode misschien wat meer vooruit moet plannen, want ook veel hotels en bezienswaardigheden gaan dicht. In de maand januari zijn bijvoorbeeld alle D-day-musea in Calvados gesloten, zelfs het grote Mémorial de Caen.

CÔTE D'ALBÂTRE

DIEPPE, FÉCAMP & ÉTRETAT

HIER VIND JE ZE VOLOP:
IMPOSANTE KRIJTROTSEN,
DIEPE KLOVEN EN OUDE
VISSERSDORPEN

Côte d'Albâtre betekent letterlijk 'Albasten Kust'. Als je er bent, zie je meteen waarom: hier staan de machtige krijtrotsen waar dit deel van Normandië beroemd om is. Over een lengte van 130 kilometer rijzen ze loodrecht op uit de zee. Riviertjes en regenwater hebben er her en der diepe dalen in gesleten; daar liggen de mooiste kustplaatsjes verstopt. Geen wonder dat Monet hier inspiratie vond voor een paar van zijn meest geliefde schilderijen.

IN DE VOETSPOREN VAN MONET

Reizigers vanuit de hele wereld komen naar het kustplaatsje **Étretat**. Niet zozeer vanwege het dorpje zelf, maar vanwege de hoge witte kliffen (*falaises*). Er loopt een wandelpad helemaal naar boven. Als je de branding en de wolken en loodrechte rotsen ziet, snap je waarom impressionisten als Monet, Courbet en Jongkind hier graag kwamen schilderen. Kom voor dag en dauw, dan zie je de rotsen op hun mooist: de zonsopgang bij Étretat is legendarisch. En je hebt dan nog de hele dag om te wandelen, je handdoekje op het strand te leggen of door het schattige dorpje te struinen.

Mede dankzij de grote schilders die hier werkten, kwam rond 1900 het toerisme goed op gang. Zo groeiden vissersdorpjes als **Saint-Valéry-en-Caux** en **Fécamp** uit tot geliefde badplaatsen voor rijke Parijzenaars. Ze lieten er prachtige huizen bouwen, die nog altijd voor veel sfeer zorgen.

FESTIVAL

KLEURRIJK SPEKTAKEL IN DE LUCHT

Het **vliegerfestival van Dieppe** is een van de grootste ter wereld in zijn soort. Het vindt alle even jaren aan het eind van de zomer plaats. Een week lang wordt er van alles georganiseerd: een gigantische vliegershow, vlieger-les, workshops vliegerbouwen en expo's van de mooiste ontwerpen... Het festival eindigt met een nachtelijk spektakelstuk met licht, geluid en héél veel vliegers.

dieppe-cerf-volant.org

UITJES

- 1 Dieppe
- 2 Fécamp
- 3 Étretat

BEZIENSWAARDIGHEDEN

- 1 Musée des Pêcheries
- 2 Palais Benedictine

ETEN & DRINKEN

- 3 Café des Tribuneaux
- 4 La Flotille

SHOPPEN

- 5 Passage Obligé
- 6 Bergamote

LEUK OM TE DOEN

- 7 Boulevard Dieppe
- 8 Haven van Fécamp
- 9 Falaise d'Aval
- 10 Les Jardins d'Étretat
- 11 Eu
- 12 Le Treport
- 13 Mers-les-Bains

BLIJF LOGEREN

- 1 Le Clos des Hautes Loges

UITJE
1

DIEPPE

7 BOULEVARD WITH A VIEW

Het oude centrum en de haven van **Dieppe** liggen heel beschut. Maar op de **boulevard** staat alles in het teken van de zee. Hier ruik je de zilte lucht en geniet je van eindeloze vergezichten. Wandel over de boulevard – fietsers en voetgangers krijgen hier alle ruimte – of loop een stuk over het kiezelstrand. Aan het ene eind van de boulevard ligt een groot zwembad waar je binnen én buiten baantjes kunt trekken. Aan het andere eind kun je over de pier een heel eind de zee in wandelen, met als beloning een prachtig uitzicht op de stad en de haven.
boulevard maréchal foch

3 ONTBIJTEN ONDER DE KROONLUCHTER

In een prachtig gebouw uit 1736 zit **Café des Tribuneaux**. Het art-nouveau-interieur heeft glas in lood, een versierd plafond en een enorme kroonluchter. Je kunt er terecht vanaf 8.00 uur voor een ontbijtje tot 21.00 uur voor het diner.

1 place du puits salé,
cafe-des-tribunaux-restaurant-dieppe.fr

5 WINKEL VAN SINKEL

Passage Obligé ligt verstopt achter een stenen poort. In dit leuke winkeltje vind je petten, kralen, kussens, vaasjes, sloffen, koffers, kastjes, kleden en nog veel meer. Het staat zó vol met mooie spullen dat je niet met lege handen kunt vertrekken.

178 grande rue, passage-oblige.fr

BD MARÉCHAL FOCH 7

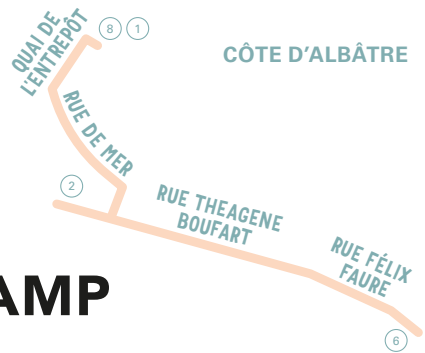
RUE DE LA MORINIÈRE
GRANDE RUE 5

3

UITJE
2

FÉCAMP

8 1 NAAR NEWFOUNDLAND

Tegenwoordig liggen er in de **haven van Fécamp** meer jachten dan vissersboten. Dat was in de hoogtijdagen van de visserij wel anders. Toen voeren de vissers van Fécamp helemaal naar Newfoundland in Canada om op kabeljauw te vissen. In **Musée des Pêcheries** kom je er alles over te weten. En dat zit in een waanzinnig pand: een gerenoveerde kabeljauwdrogerij uit 1949. Dat alleen al is een bezoekje waard.

3 quai capitaine jean recher, musee-fecamp.fr

2 DISTILLEREN IN STIJL

Zakenman Le Grand vond het Benedictine-recept bij toeval, en maakte van de likeur een groot succes. Het wordt al 150 jaar gemaakt in **Palais Benedictine**, een speciaal ontworpen, extravagant gebouw. Probeer Benedictine bij de koffie, of met rum en jus d'orange.

110 rue alexandre le grand, benedictinedom.com

6 170 LADES VOL THEE

Voor thee moet je bij **Bergamote** zijn: je kiest er uit 170 smaken. Pu-erh met karamel, vanille en amandel is de eigenaars favoriet. Achterin is een piepkleine *salon de thé*. Je vindt hier ook koekjes, chocola, koffie en serviezen.

39 rue alexandre legros

UITJE
3

ÉTRETAT

9 EEN OLIFANT IN ZEE

De imposante **Falaise d'Aval** is ongetwijfeld de meest gefotografeerde rots van Frankrijk. De vorm van de hoge witte krijtrots doet denken aan een olifant met een slurf, met daarnaast een scherpe punt die recht uit zee steekt. Het beste zicht op de olifant heb je vanaf de Falaise d'Amont, aan de andere kant van de baai waar het plaatsje Étretat aan ligt.
falaise d'aval

4 EILANDJE OP JE BORD

La Flotille is een stoere tent waar je authentiek Frans eet. Schelpdieren direct uit zee, heerlijke *galettes* (hartige flensjes) en voor de liefhebbers *andouillette* (worstjes van ingewanden). Bestel als afsluiter *Îles flottantes* (custard met merengue). Franser wordt het niet.

22 rue alphonse karr, restaurant-laflootille.fr

10 KUNSTIGE TUIN

Een tuin geïnspireerd op schilderijen van Monet is al bijzonder. **Les Jardins d'Étretat** kregen in 2017 ook nog eens een spectaculaire make-over: landschapsarchitect Alexandre Grivko maakte er een moderne-kunstopenluchtmuseum van. Met indrukwekkende sculpturen, slingerende paadjes en prachtige doorkijkjes naar Étretat en de zee.

avenue damilaville,
etretatgarden.fr

OOK DE MOEITE WAARD

DRIE ZUSJES

In het noordelijke puntje van Normandië liggen drie prachtige plaatsjes vlak bij elkaar. *Les trois villes sœurs* (de drie zusterstadjes) worden die genoemd. **Eu** ¹¹ is een oud stadje met een 16e-eeuws kasteel en een oergezellig centrum. **Le Treport** ¹² ligt half aan zee en half boven op een hoge klif. Er is een gratis treintje – dwars door de rotsen! – om heen en weer te pendelen. En de trots van **Mers-les-Bains** ¹³ is de kleurrijke boulevard met schitterende art-nouveaouvilla's.

5x SCHATTIGE KUSTPLAATSJES AAN DE CÔTE D'ALBÂTRE

Yport (A), als je van kneuterig en kleinschalig houdt.

Saint Aubain-sur-Mer, proef de sfeer van de belle époque.

Neem de schilderachtige route naar **Vattetot-sur-Mer**.

Veules-les-Roses (B), mooi dorpje aan de kortste rivier.

Les Petites Dalles ligt ingeklemd tussen de krijtrotsen en heeft inderdaad een kiezelstrand (*dalles*).

BLIJF LOGEREN

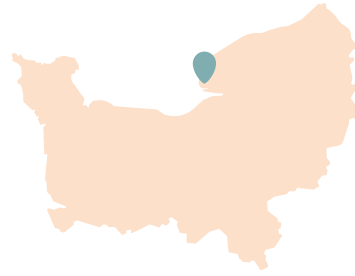
1 SLAPEN IN EEN 18E-EEUWS HERENHUIS
Hoge plafonds, houten balken en zachte kleuren, dit vind je in de kamers bij **Le Clos des Hautes Loges**. In het fraaie *maison de maître* zijn vier tweepersoonskamers te huur; lekker groot, smaakvol ingericht en brandschoon. Op het terrein staan bovendien twee zelfstandige huisjes (voor respectievelijk vier en vijf personen) die je kunt huren. Supersfeertje hier!

1047 la grande rue, les loges,
lecloushahutesloges.fr

HAVERPORT MEDICAL

LE HAVRE

EEN KUNSTZINNIGE STAD MET
EEN HEERLIJK STADSSTRAND EN
LEVENDIG HAVENGEBIED

Na de Tweede Wereldoorlog was er weinig over van het centrum van Le Havre. Je kunt je er niks bij voorstellen als je er nu loopt. Dat is onder anderen te danken aan architect Auguste Perret. Hij pakte de stad aan als een grootschalig kunstproject en dat was zo'n succes dat het centrum van Le Havre nu op de Werelderfgoedlijst van Unesco staat. En je zal zien: dat is terecht.

TERUG NAAR DE FIFTIES

Fan van jaren 50-design en moderne architectuur? Dan is het centrum van Le Havre voor jou! Het werd na de Tweede Wereldoorlog opgebouwd in de kenmerkende frisse, open stijl. Je vindt er brede straten en weidse pleinen met opvallende bouwwerken.

Met de funiculaire pendel je tussen het lage en hoge deel. Of pak de trappen in de steegjes tussen de huizen door. Boven heb je prachtig uitzicht. Bezoek daar het voormalige militaire fort, waar kunstenaars gehuisvest zijn.

In het havengebied zijn oude pakhuizen nu appartementen en hippe kantoren. En in de loodsen zitten creatieve hotspots, winkels en koffientjes. Vroeger werd hier gehandeld in chocolade, koffie en hout. Nu zie je nog oude wachttorens, rails, kranen en soms een koffiebouwenkist.

Volg het pad langs het stadsstrand naar het noorden en je komt uit bij 'het einde van de wereld'. Vanaf dat punt kijk je terug op de stad en haven.

GEDREVEN VAKBONDSMAN

ONSCHULDIG EN TOCH VEROORDEELD

Jules Durand was havenarbeider en gedreven vakbondsman. Zijn tegenstanders zorgden ervoor dat hij in 1910 in de gevangenis belandde. Die ervaring brak hem. Toen zijn naam in 1918 werd gezeverd, was hij zo in de war dat hij dat niet begreep. Hij overleed in 1926 in een psychiatrische inrichting. In de haven waar hij werkte, staat nu zijn standbeeld. *quai colbert*

UITJES

- 1 Centrum
- 2 Noord
- 3 De haven
- 4 Het strand

BEZIENSWAARDIGHEDEN

- 1 Modelappartement
- 2 MuMa
- 3 Begraafplaats

ETEN & DRINKEN

- 4 Les Enfants Sages
- 5 La Singerie
- 6 Chez Lili
- 7 Eugenie Brasserie
- 8 Les Fauves

SHOPPEN

- 9 Les Halles Centrales
- 10 Docks Vauban

LEUK OM TE DOEN

- 11 Fort de Tourneville
- 12 Tétris
- 13 Carmel du Havre
- 14 Fôret de Montgeon
- 15 Hangar Zero
- 16 Les Bains des Docks
- 17 Les Jardins Suspendus

BLIJF LOGEREN

- 1 Oscar Hotel

UITJE
1

CENTRUM

1 TERUG IN DE TIJD

Een van de naoorlogse appartementen in het centrum is helemaal ingericht in jaren 50-stijl. Tot in de kleinste details: van het meubilair en de gordijnen tot de inhoud van de keukenkastjes. Maar je ziet er ook 'hypermoderne' luxeapparaten als een tv, wasmachine en stofzuiger uit die periode. In dit fraaie **modelappartement** reis je terug in de tijd. Let op: (online) reserveren is verplicht.

181 rue de paris,

lehavre.fr/annuaire/appartement-temoin-perret

9 5 FROMAGE ET TARTE

Ga naar **les Halles Centrales** voor Franse kaasjes, taartjes en andere lekkernijen. Ruim twintig ondernemers stallen hier hun waar uit. Rondom de markthal zitten leuke tentjes, zoals **La Singerie**: brasserie en *salon de thé* met zelfgemaakte taart en heerlijke lunchgerechten.

place des halles centrales, leshallescentrales-lehavre.fr

13 rue bernardin de saint-pierre, la-singerie.com

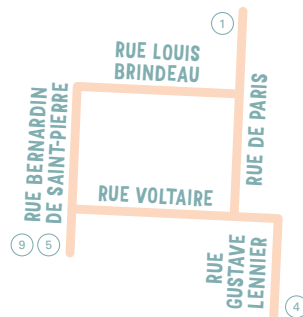

4 ETEN BIJ DE DIRECTEUR

In de voormalige directeurswoning van een school zit restaurant **Les Enfants Sages**. De kamers zijn nu sfeervolle zithoekjes en in de zomer is de tuin prachtig verlicht. Porties zijn bescheiden, maar je geniet des te meer van je coquilles of Black Angusbiefstukje. De rekening komt in een oud schoolboek! Wel even reserveren.

20 rue gustave lennier,

restaurant-lesenfantssages.com

UITJE
2

NOORD

11 12 TETRIS MET CONTAINERS

Fort de Tourneville, een oud militair fort, ziet er van buiten nogal streng uit. Maar zodra je door de poort komt, ben je in een creatieve broedplaats. Hier hebben allerlei kunstenaars en zzp'ers hun werkplek. Er is een theater en een muziekschool, en moestuin met schaaapjes en een binnentuin waar je kunt eten. Het opvallende **Tetris**, een gebouw gemaakt van gestapelde containers, is een geliefd muziekpodium waar regelmatig optredens zijn, van hiphop tot jazz en alles ertussenin.

55 rue du 329ème ri, lehavre.fr/annuaire/fort-de-tourneville

14 RITJE DOOR HET BOS

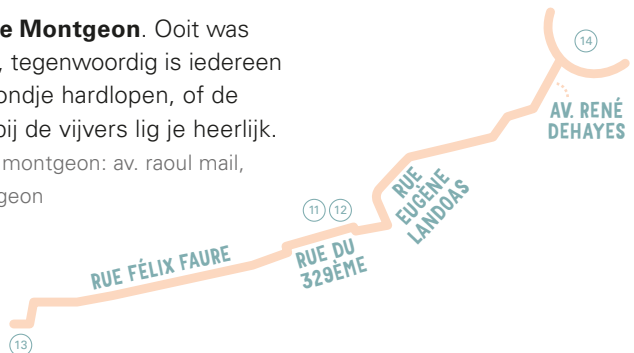
Aan de rand van Le Havre ligt **Fôret de Montgeon**. Ooit was het voor jachtpartijen van de rijke adel, tegenwoordig is iedereen welkom voor een wandeltocht, een rondje hardlopen, of de speeltuin. Liever chillen? In het gras bij de vijvers lig je heerlijk. parking des lacs: av. circulaire, parking de montgeon: av. raoul mail, lehavre.fr/annuaire/parc-forestier-de-montgeon

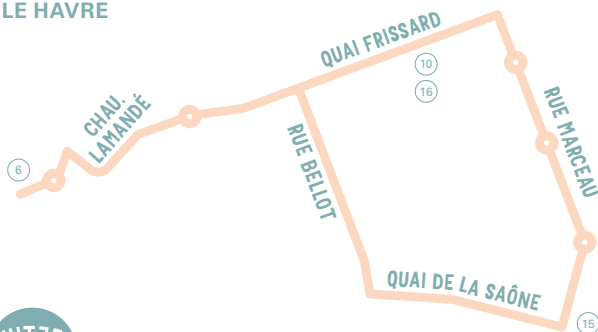

13 TUSSEN DE BANANENBOMEN

Zeventien nonnen wonen in het klooster **Carmel du Havre**. In hun winkeltje koop je marmelade en ander lekkers. Vraag om de sleutel van de stiltetuin: een oase met tropische planten en een vijver. Bezoek ook het kerkje en brand een kaarsje.

51 rue félix faure, carmelduhavre.fr

 UITJE
3

DE HAVEN

15 KLIMAATKAS EN FORELKEWERIJ

In een 19e-eeuwse loods aan de kade zit **Hangar Zero**, een inspirerende verzamelplek voor duurzame ondernemers. Er is een restaurant dat volledig met hergebruikte materialen is gebouwd. En een boetiek met grappige geüpcyclede spullen, zoals laptophouders van oude Ip's en gehaakte lampenkappen. Ook zit er een fairtrade shop. Achter in de loods staan 32 containers die dienen als kantoor of studio: er is een paddenstoelenkwekerij, een forelkwekerij, een klimaatkas waarin bijvoorbeeld mosterd, koriander en rabarber wordt gekweekt en in de tuin staat een kas waar het water uit de forelkwekerij weer wordt gezuiverd. De werkplaats achterin dient als werkervaringsplek voor asielzoekers, ex-gevangenen, gepensioneerden en anderen die soms moeilijk aansluiting vinden.

37 quai de la saône, lehangarzero.fr

6 CHILLEN BIJ LILI

Chez Lili heeft een heerlijk terras aan het Bassin du Roy waar jonge Havrais graag afspreken. Hier stichtte in de 16e eeuw koning François I de stad. Nu kun je er genieten van Normandisch lekkers, zoals lokaal gebrouwen bier en verse schaaldieren.

2 rue des etoupières, chezlili.bar

16 10 BAANTJES TREKKEN

Architectenbureau Ateliers Jean Nouvel heeft het havengebied nieuw leven ingeblazen. Hier vind je het strakke maar speelse zwembadcomplex **Les Bains des Docks**. Geen zin om baantjes te trekken? Er is ook een wellnessgedeelte. Shoppen kan in omgebouwde loodsen aan de overkant, in **Docks Vauban**.

quai de la réunion,

les-bains-des-docks.com

quai frissard, docksvauban.com

 UITJE
 4

HET STRAND

17 ROZEN EN GRAFFITI

Op de resten van een wat hoger gelegen fort liggen op een steile helling **Les Jardins Suspendus**. Alleen al voor het uitzicht op de stad, de haven en de zee zijn deze tuinen een bezoek waard. Maar ook in de kassen, de proeftuin en de rozentuin valt genoeg te bewonderen aan wat groeit en bloeit; een hele kas vol vleesetende planten, bijvoorbeeld. En bekijk ook zeker de graffitiprojecten in de oude munitieopslagplaatsen.

65 rue du fort & 29 rue albert copieux

7 ETEN TUSSEN DE TEDDYBEREN

Eugenie Brasserie is aan het strand, het eten is goed en de bediening vlot en vriendelijk. De eigenaren wilden nóg iets extra's en kleedden de brasserie aan met levensgrote teddyberen. Krijg je kinderen na het eten dan maar weer mee...

chemin de la mer, sainte-adresse,
eugenie-brasserie.fr

2 8 KUNST AAN ZEE

Aan het Musée d'art moderne André Malraux, kortweg **MuMa**, zie je goed dat het meteen na de oorlog gebouwd is: in fifties-stijl, licht, open en strak. Het is eerder een cultuurhuis dan museum: ze hebben wel een fantastische collectie moderne kunst – ook impressionistisch werk van Monet en Renoir – maar het is ook een congrescentrum, bibliotheek en concertpodium. Er is een serieus goed lunchrestaurant: **Les Fauves**. Ook voor vegetariërs en veganisten.

2 boulevard clemenceau, muma-lehavre.fr

IEDERE ZOMER IETS NIEUWS ERBIJ

5x KUNST IN DE STAD

UP#3 (A), kijk door de lijst voor je eigen 'schilderij'.

► port océane

La Sorcière de la mer,

windwijzer in de vorm van een heks, ze waakt over de wijk en de matrozen.

► quai de l'île

Containers Catena (B), balanceeract van tientallen containers.

► quai de southampton

Gold coast, goudklompen in de zeevering (C).

► boulevard clemenceau

Monsieur Goéland, een zeemeeuw die keurig op stok staat.

► place du vieux marché

168 WITTE STENEN

Niet ver van Fort de Tourneville ligt de grootste en oudste **begraafplaats** ³ van Le Havre. Hier zie je onder meer de stille getuigen van twee verwoestende wereldoorlogen. Dicht bij de hoofdingang staan in het gras 168 witte identieke grafstenen ter nagedachtenis aan 168 Britse soldaten, verpleegsters en zeelieden die in de Eerste Wereldoorlog met hun schip in het water verdwenen.

2 rue eugène landoas

BLIJF LOGEREN

1 TERUG NAAR DE JAREN 50

Wil je in fifties-stijl overnachten in Le Havre? Bij **Oscar Hotel** snappen ze dat. Het thema is er tot in de kleinste details uitgewerkt. De kamers zijn met fifties-meubels ingericht, er hangen fifties-leeslampjes naast je bed. En je ontbijt natuurlijk van fifties-servies.

106 rue voltaire, oscarhotel.fr